

HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI – SZAKISKOLAI PROGRAMJA

Bevezető

A Halmazottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi - Szakiskolai Programjába (a továbbiakban: AJKSZP) való intézményi bekerülés az Oktatási és Kulturális Minisztérium által közzétett pályázati eljárás alapján valósul meg a pályázati felhívásban foglalt feltételek alapján.

Az AJKSZP célja, hogy a jelenleginél nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen a halmazottan hátrányos helyzetű tanulók, szakképzésben – szakiskolában - a legszegényebb, gyermekvédelmi ellátásban részesülő fiatalok a legképzetlenebb szülők gyermekei közül.

Az AJKSZP további célja, hogy a célcsoport számára szakiskolai tanulmányaikhoz inkluzív pedagógiai környezetet, valamint szociális és kulturális hátrányok kompenzálását és ezeken keresztül a lemorzsolódás elkerülését biztosítsa AJKSZP -ot megvalósító kollégiumokban.

Az AJKSZP -ban szakiskolás tanulókat is ellátó kollégiumok vállalnak felelősséget azért, hogy a program célcsoportjához tartozó, meghatározott számú gyermeket szakiskolában, nappali rendszerű iskolai oktatásban tanuló osztályokban államilag elismert szakképesítéshez segítsenek. A kollégiumok felelőssége különösen az AJKSZP-ba való bekerülés és a pályorientációval támogatott előrehaladás, a képző intézménnyel való tanári és szülői együttműködés megszervezése és megvalósítása, az inkluzív pedagógiai közeg megteremtése a diákok lemorzsolódásának elkerülése érdekében.

A célcsoporthoz tartozó diákok a tanulmányaikat bármely többcélú intézményként működő szakképző intézmény a nappali rendszerű iskolai oktatás 9. évfolyamán, vagy a felzárkóztató évfolyamon kezdhetik meg.

I. Az AJKSZP célcsoportja

A programba felvehető a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) 14. pontja szerinti halmazottan hátrányos helyzetű tanulók.

II. Az AJKSZP kapcsán igényelhető többlettámogatás és felhasználása

A programba felvett tanulók után külön jogszabályban meghatározott, pályázati úton elnyerhető támogatást vehet igénybe a kollégium.

A kollégium a pályázati úton elnyert támogatás összegét a jelen közlemény V. fejezetében meghatározott célokra fordíthatja a gyermekek szociális és kulturális hátrányainak kompenzálására, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézzel kötött szerződésben meghatározásra kerülő, a program megvalósításához szükséges szakmai kompetenciák kialakítására és fejlesztésére.

III. Az AJKSZP-ban résztvevő kollégium nevelési programjában megjelenő tevékenységi területek

A programban résztvevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetele, szociális hátrányainak csökkentése, kulturális javakhoz való hozzáférése érdekében a támogató eszközrendszert és a szolgáltatásokat az intézmény nevelési programjában kell rögzíteni, az IV. fejezetben felsorolt

tevékenységek integrálásával. Az egyes tevékenységek és szolgáltatások bevezetése az intézmény pályázatában foglalt projektterv szerint történik.

IV. Az AJKSZP során megvalósítandó kiemelt tevékenységek

- A programba belépő tanuló komplex (szociális, kulturális, mentális és tanulmányi) helyzetének felmérése, az állapot rögzítése
- Kollégiumi nevelőtanárral, szakiskolai tanárokkal, szükség esetén fejlesztőpedagógussal és a tanulóval közösen kialakított egyéni fejlesztési ter készítése, az együttműködés kereteinek és formáinak meghatározása, majd a terv alapján az egyéni fejlesztés megvalósítása
- Partnerszemléletű együttműködés a tanulók családjával, gondviselőivel
- A tanulási képességek fejlesztése
- A iskolai életre való felkészítés
- Részvétel a továbbtanulási és munkavállalási célok kijelölésében
- Értékelés, a tanuló egyéni fejlesztési tervében foglaltak megvalósulásának nyomonkövetése, visszajelzés
- Kompetencia alapú és az esélyegyenlőséget elősegítő fejlesztés: a szövegértés-alkotás, matematika-logika és szociális kompetenciák területén 2-3 fős csoportban
- Műhelymunka, művészeti és egyéb alkotó tevékenység 2-3 fős csoportban
- A pedagógiai folyamatok eredményességének mérése, értékelése az AJKSZP célcsoportjaként meghatározott tanulók tanulási esélyegyenlősége szempontjából

V. Az AJKSZP célja, a programban megjelenítendő és megvalósítandó tevékenységek és eszközök

Ez a rész a nevelési programba bekerülendő, a fentebb megjelölt kiemelt tevékenységek, megvalósításához nyújt ajánlott vázlatot. Értelmezéseket, programelemeket és szempontokat ad az intézmény nevelési programjának átdolgozásához. Ahány intézmény, nevelési program, annyi egyedi program-megvalósítása ajánlott. Elvárás a tevékenységek és az eszközrendszer elemeinek a helyi intézményi szinten való komplex alkalmazása, mely eredményeképpen inkluzív, befogadó pedagógiai környezet jön létre.

1. Kompetencia alapú fejlesztés

1.1. Mérés, értékelés és autentikus visszajelzés a tanuló előrehaladásáról

A kompetencia alapú fejlesztés elengedhetetlen eszköze az egyéni képességek feltérképezése, a fejlesztési törekvések kiértékelése, sőt a fejlesztésben résztvevők bevonása az értékelés-továbbfejlesztés folyamatába. Ez lehetővé teszi, hogy a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben résztvevők számára érthető visszajelzéseket biztosítsunk.

- *Kulcskompetenciák és kognitív ismeretek egyéni, intézményi és az országos standardokkal is összevethető mérés.*
- *Hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazása*
- *Egyéni kompetencia-mérések végzése*
- *A mérésben résztvevők és családjaik bevonásával kialakított-fejlesztett visszajelzési rendszer*
- *Tantárgyi képességfejlesztő programok*

1.2. Megállapodás a tanulók egyéni tanulmányi céljairól, haladási ütemet figyelembe vevő differenciált tanulásszervezés a kollégiumban

- *Egyéni megállapodás a tanulók egyéni tanulmányi céljairól ütemterv készítése az egyéni fejlesztési terv kialakításához*
- *Egyéni fejlesztési és tanulási terv kialakítása, összehangolása a fejlesztésben résztvevők csoportjával, valamint a terv megvalósulásának támogatása*
- *Folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladásáról és a továbblépés lehetséges irányairól (egyéni fejlesztési tervek és napló, szöveges értékelés, számszerű eredmények)*
- *Az egyes tanulók szociális helyzetének felmérése, szociális támogatások biztosítása az iskolai tanulmányok zavartalan és az egyéni képességek minél szélesebb körű fejlesztése érdekében*

1.3. Személyes képességek fejlesztése

- *Önismereti és mentálhigiénés programok*
- *Motiváltságot segítő programok*
- *Identitást artikuláló és erősítő programok*

1.4. Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztése

- *Közösségfejlesztő, közösségépítő programok*
- *Előítételek kezelését szolgáló programok*
- *A tanulói önkormányzatiság kialakítása, erősítése*
- *Környezettudatos és demokratikus állampolgári kompetenciák fejlesztését szolgáló programok*

1.5. Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- *Kommunikációs képességeket fejlesztő programok*
- *Komplex művészeti programok*
- *Informatikai és média projektek*
- *Idegen nyelvi ismeret és nemzetközi csereprogramok*

2. Pályaorientáció

A pályaorientáció a kompetencia alapú fejlesztéshez és az intézmények közötti együttműködésekhez kapcsolódva az alábbi tevékenységekben jelenik meg

- *A tanulók felkutatása, toborzása*
- *Munkaerő-piaci helyzetfelmérés*
- *Pályaorientációs vizsgálatok*
- *Tudatos munkába állásra felkészítő program*

3. Együttműködések, mint a pedagógiai rendszert támogató eszközök

A nevelési programban felsorolt tevékenységek során elkerülhetetlen a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatban álló intézmények, valamint az intézményeknél tágabb értelemben vett társadalmi környezet, együttműködése. Ennek az együttműködésnek kifejezetten pedagógiai eszköz jellege van, vagyis be kell, hogy épüljön a kollégium nevelési programjába, s a pedagógiai rendszer részeként érvényesülnie kell a napi gyakorlatban.

3.1. Az együttműködések keretét pedagógiailag befolyásolja

- *a multikulturális környezet kialakítása*
- *az interkulturális nevelés folyamata*

3.2. Az alábbi területeken megvalósuló együttműködések kiemelten segíthetik a pedagógiai és nevelési program célkitűzéseit

- *Együttműködés a fejlesztésben résztvevők között*
- *Együttműködés a családdal*
- *Kollégiumi nevelőtanárok és szakiskolai tanárok közötti együttműködés*
- *Intézményi önkormányzatiság – pedagógusok, tanulók, dolgozók közvetlen részvételével*
- *Együttműködés szakiskolákkal, kollégiumokkal, általános iskolákkal*
- *Együttműködés az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézzel, más szakmai szolgáltatókkal és a szakszolgálattal*
- *Együttműködés a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálattal*
- *Együttműködés települési önkormányzatokkal*
- *Együttműködés kisebbségi önkormányzatokkal*
- *Együttműködés civil szervezetekkel, programokkal*
- *Nemzetközi kapcsolatok*

4. Inkluzív pedagógiai környezet megteremtését szolgáló módszertanok, a tanuló egyéni és kiscsoportos felkészülését támogató tanulásszervezési keretek

4.1. Javasolt tanulásszervezési keretek a tanuló egyéni és kiscsoportos felkészülésének támogatására

- *Kooperatív tanulásszervezés*
- *Interdiszciplináris tanulásszervezés*
- *Élmény és tapasztalatszerző tanulásszervezés*
- *Kutatáson alapuló tanulásszervezés*

4.2. Javasolt módszerek

- *Kooperatív tanulás*
- *Projekt módszer*
- *Komplex művészeti programok*
- *Drámapedagógia*
- *Kritikai gondolkodás és reflexív tanulás*

4.3. Szabadidős foglalkozásra javasolt projektterületek:

- *Művészeti csoportprojektek (színjátszás, zene, képzőművészet)*

- *Szocializációs projektek (kulturális, társadalmi identitás)*
- *Társadalmi projektek a régi iskola társadalmi környezetében, a lakóhelyi közösségben*
- *Multikulturális tartalmak projektekben feldolgozva*
- *Diákmunka, tanulmányi csereprojektek*

4. 4. Javasolt nyomon követési módszerek

- *Partnerségre épülő, rendszeres családlátogatás*
- *Patrónusi, mentori vagy tutori rendszer működtetése*
- *A tanuló kollégiumi tevékenységének szöveges értékelése*
- *Egyéni fejlődési napló az egyéni tervek teljesüléséről*

4. 5. Javasolt szakmai együttműködési módszerek

- *Értékelő esetmegbeszélések*
- *Problémamegoldó fórumok*
- *Hospitálásra épülő együttműködések*
- *Kooperációra épülő fejlesztő műhelyek, mentálhigiénés műhelyek megfelelő szakemberek bevonásával pl.: fejlesztő pedagógus, pszichológus, szociálpszichológus*

VI. Elvárt eredmények és hatások

Az AJKSZP-ba belépő intézmények a célcsoporthoz tartozó – újabb évfolyamokra belépő - diákok körében csökkentik az iskolai lemorzsolódást. Az intézmények vállalják, hogy a programba belépő évfolyamok esetében a tanulók legalább 85 %-át versenyképes szakmához juttatják.

A kollégium demokratizálódása, a tevékenységformák gazdagodása, a végzett tanulók munkába állása, a kollégiumi nevelés modernizálódása, fejlődése a különböző csoportok és egyének közötti konfliktusok számának csökkenése stb.